

Handläggare, telefon
Annika Hultin, 08- 730 90 54
annika.hultin@av.se

Regeringskansliet
Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Införande av en rehabiliteringskedja, promemoria S2007/11032/SF

Sammanfattning

Arbetsmiljöverkets yttrande inskränker sig till de delar som rör arbetsmiljölagen. Arbetsmiljöverket ser positivt på att åtgärder vidtas för att förhindra att personer hamnar i ett permanent utanförskap. Enligt Riksrevisionen utreder inte Försäkringskassan möjligheterna till anpassning av den sjukskrivnes arbetsplats och alternativa nya uppgifter. Arbetsmiljöverket bedömer att detta kan komma att leda till att Försäkringskassan i större utsträckning än tidigare kommer att vända sig till oss för hjälp och stöd med att bedöma arbetsgivarens arbete med arbetsanpassning och rehabilitering.

Arbetsmiljöverket föreslår att Försäkringskassan inom sitt eget regelverk ges rätt att vidta åtgärder gentemot arbetsgivare, som inte vidtar erforderliga arbetsanpassningsåtgärder.

Det behövs ytterligare incitament för att stärka tillgången på företagshälsovården, för att denna skall kunna bli den rehabiliteringsaktör som eftersträvas i promemorian.

Det finns risk för att Försäkringskassans personal utsätts för negativ kritik från de försäkrade, som i sig kan skapa betydande arbetsmiljöproblem. Det är viktigt att ta hänsyn till detta och planera för åtgärder innan reformen genomförs.

Arbetsmiljöverket bedömer att ansvarsfördelningen mellan berörda arbetsgivare vid ett arbetsbyte kan bli otydlig, vilket i sin tur kan medföra att ingen engagerar sig på allvar för den anställdes framtid.

Allmänna synpunkter

Arbetsmiljöverkets yttrande inskränker sig till de delar som rör arbetsmiljölagen. Verket ser positivt på att åtgärder vidtas för att förhindra att personer hamnar i ett permanent utanförskap. Även om antalet långa sjukfall har gått ner på senare tid, är det fortfarande alltför många personer som inte får tillräcklig hjälp för att kunna komma tillbaka till arbetslivet. Arbetsmiljöverkets uppgift är att se till att inte arbetsmiljön utgör något allvarligt hinder härvidlag. För detta ändamål har dåvarande Arbetarskyddsstyrelsen utfärdat särskilda föreskrifter, Arbetsanpassning och rehabilitering, AFS 1994:1.

Synpunkter på enskilda avsnitt

4.6 Den enskildes ansvar för sin egen rehabilitering

Om en försäkrad inte fullgör sina ålägganden enligt lag om allmän försäkring kan Försäkringskassan rikta sanktioner mot denne genom att t.ex. dra in sjukpenningen. Om en arbetsgivare däremot inte medverkar på lämpligt sätt finns inte motsvarande möjlighet. I de fallen måste Försäkringskassan ta hjälp av Arbetsmiljöverket och våra sanktionsmöjligheter. Detta kan tyckas vara en onödig omväg.

I lag om allmän försäkring (20 kap. 9 §) finns en bestämmelse om böter för arbetsgivare, som inte lämnar erforderliga uppgifter till Försäkringskassan. Arbetsmiljöverket föreslår att detta regelverk utökas, så att kassan ges en utökad rätt att på egen hand vidta åtgärder, om inte arbetsgivaren uppfyller kraven i ovanstående lag.

Avsnitt 5.2

Riksrevisionen har i sin rapport "Tas sjukskrivnas arbetsförmåga till vara" framfört att Försäkringskassan i många fall inte fullgör sitt uppdrag att utreda möjligheterna till anpassning av den sjukskrivnes arbetsplats och alternativa nya uppgifter. Detta leder till orimligt långa sjukskrivningar och bl. a. detta vill utredningen komma till rätta med. Arbetsmiljöverket konstaterar att ovanstående kan komma att leda till att Försäkringskassan i större utsträckning än tidigare kommer att vända sig till verket för hjälp och stöd med att bedöma arbetsgivarens arbete med arbetsanpassning och rehabilitering. Då snabba åtgärder erfordras kan detta påverka Arbetsmiljöverkets tillsyn genom att andra planerade insatser får vänta till förmån för handläggning av förfrågan från Försäkringskassan. Enligt Försäkringskassans statistik avslutades under 2006 drygt 198 000 sjukfall, som omfattat mer än 60 dagar. Om varje sådant ärende skulle ha handlagts inom verket i två timmar/ärende uppskattar verket att vi skulle behöva ta i anspråk nästan 125 årsarbetskrafter. Med hänsyn till att verkets resurser kommer att minska med 35 procent under tiden 2006 - 2010 ser vi betydande svårigheter med att avsätta dessa resurser.

6.2 Företagshälsovården

Det behövs ytterligare incitament för att stärka tillgången på företagshälsovården, för att denna skall kunna bli den rehabiliteringsaktör som eftersträvas i promemorian.

Enligt Arbetsmiljöverkets senaste undersökning om "Arbetsmiljön" uppgav endast 67 % att de hade tillgång till företagshälsovård. Det är stora skillnader i tillgången till och utnyttjandet av företagshälsovården beträffande olika branscher och företagsstorlek.

7 Överväganden och förslag

De föreslagna förändringarna innebär att ett betydligt större ansvar läggs på de enskilda försäkringstagarna. Man måste ta hänsyn till att många personer kan bli osäkra och oroliga för vad detta egentligen innebär. Det finns risk för att Försäkringskassans personal utsätts för negativ kritik från de försäkrade, som i sig kan skapa betydande arbetsmiljöproblem. Det är viktigt att ta hänsyn till detta och planera för åtgärder innan reformen genomförs.

Avsnitt 7.2.2 Återgång i arbete på övriga arbetsmarknaden

Oberoende om det är individen själv eller Försäkringskassan som är pådrivande när det gäller byte till annan arbetsgivare måste arbetsmiljöaspekter vägas in. För individen kan ett misslyckande i arbetshänseende medföra ytterligare svårigheter i anpassnings- och rehabiliteringsarbetet. Arbetsmiljöverket befarar att ansvarsfördelningen mellan berörda arbetsgivare kan bli otydlig, vilket i sin tur kan medföra att ingen engagerar sig på allvar för den anställdes framtid.

I detta ärende har generaldirektören Sjöberg beslutat. Avdelningsdirektören Hultin har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också överdirektören Remaeus, chefsjuristen Middelman och avdelningscheferna Köhler Krantz, Nilsson, Persson och Schönefeld deltagit.

Mikael Sjöberg

Annika Hultin

Kopia skickad till:

Arbetsmarknadsdepartementet